

20 juni 2010

FASO-Nieuwsbrief – 2010 nummer 4

Inhoudsopgave

De recensie
MusicReader
Spotify
Het opstaporkest
Brahms-liefhebbers in Noord-Nederland opgelet!
Jonge Eems-Dollard Philharmonie
Prijsvraag
Kopij FASO-Nieuwsbrief

Beste lezer,

Dit is alweer de laatste FASO-Nieuwsbrief voor de zomervakantie. De meeste orkesten hebben met hun concerten het seizoen inmiddels afgesloten. De bladmuziek voor het nieuwe seizoen is uitgedeeld en de eerste verkennende 'leesrepetitie' heeft al plaats gevonden. Wat staat er bij u voor het volgende seizoen op de lessenaar? Heeft de programmacommissie van uw orkest een avontuurlijk programma samengesteld? Ook dit keer in deze nieuwsbrief weer aandacht voor het onbekende werk. Om te beginnen een recensie van een zelden gespeeld werk: de Symfonie in A voor strijkers van Giuseppe Tartini. Ook kunt u in deze nieuwsbrief meer te weten komen over een zelden uitgevoerde versie van de Eerste Symfonie van Gustav Mahler. Een mooie opname van deze versie kunt u zelfs winnen in onze prijsvraag!

Verder in deze nieuwsbrief aandacht voor de MusicReader, een computerprogramma waarmee de *digitale muziklessenaar* binnen handbereik komt. We spraken met de ontwikkelaar van deze innovatie. Een andere belangrijke innovatie is *Spotify*, een sinds kort in Nederland beschikbare dienst. Hiermee kunt u via uw computer gratis naar allerlei muziekgenres luisteren. Spotify biedt maar liefst zeven miljoen *tracks* aan. U leest in deze nieuwsbrief meer over deze (legale!) online muziekdienst .

Verder in deze nieuwsbrief weer aandacht voor bijzonder muziekprojecten, zoals het Opstaporkest van Huismuziek, het Brahmsproject van het Drents Symfonieorkest en een zomerproject van het Euregionale jeugdorkest 'Jonge Eems-Dollard Philharmonie'.

Graag wensen wij u weer veel leesplezier toe! En natuurlijk een mooie zomer!

Redactie FASO-Nieuwsbrief

(Piet Boekhoudt, Jet Katgert en Wil Senden)

P.S. Leest u de nieuwsbrief liever op papier, dan kunt u de [nieuwsbrief in pdf-formaat](#) printen. Verder kunt u vorige edities van de nieuwsbrief lezen in het [nieuwsarchief](#).

De recensie

Tartini's symfonie in A lijkt makkelijk, maar dat is bedrog

Giuseppe Tartini (1692-1770) schreef drie symfonieën, waarvan één in A voor strijkorkest. Hij schreef zeer kernachtig, hij gebruikt in dit werk maar één thema per deel. Later zou Haydn ook zo efficiënt met zijn thematische materiaal omgaan.

Op zich zegt zo'n opzet met weinig contrasterende motieven nog niets over de kwaliteit van het stuk. Tartini gebruikt leuke thema's en laat dat materiaal terugkomen in verschillende partijen.

Er is echter wel een gevaar bij dergelijke monothematische werken. Het kan al gauw saai klinken in handen van matige orkesten.

Boven het eerste deel staat 'Allegro assai'. Voer je het snel en puntig uit, dan is het een speels deeltje. Zeker als je ook nog dynamische effecten gebruikt zoals echo's. Voer je het langzaam uit, dan wordt het binnen de kortste keren een langdradig stuk met steeds dezelfde stukjes melodie en ritme. Zorg juist dan voor dynamische effecten en pas geen vibrato toe.

Het tweede deel in a is ronduit gevaarlijk. 'Andante assai' leidt vaak tot slepende tempi met veel vibrato en aan elkaar geplakte noten. Doe je dat hier, dan valt je publiek gegarandeerd in slaap.

Het derde deel (menuet, allegro assai) kent iets meer thematische afwisseling, maar ook extreem veel herhalingen van het beginthema: maar liefst dertien van de zesenvijftig maten beginnen in de eerste vioolpartij hetzelfde, waarvan elf exact dezelfde toonhoogte hebben. De eerste en de laatste acht maten zijn identiek, de rest is op acht maten na een afgeleide daarvan. Die acht andere maten in het middenstuk wijken af van de rest. De violen spelen andere loopjes en de altviolen spelen voor bas in dit driestemmige 'intermezzo'.

Kortom, speel het stuk dus niet zoals het Slovak Chamber Orchestra Bohdan Warchal deel 1 en 2 op YouTube presenteert:

- [deel 1](#)
- [deel 2](#)

U kunt het werk ook [beluisteren](#)* op de FASO-website in een betere uitvoering van Camerata Lysy (geleid door [Alberto Lysy](#)).

Tartini heeft met zijn symfonie in A een werk geschreven dat eenvoudig lijkt. Het notenbeeld is niet ingewikkeld: drie kruizen, af en toe een extra voorteken en steeds dezelfde thema's. De muziek herhaalt zich. Kan je maat 1 t/m 8 spelen, dan kan je de rest ook. Althans, dat zou je denken, wanneer je de muziek ziet.

Het tegendeel is echter waar. Juist omdat het notenbeeld zo eenvoudig is, is het moeilijk om je publiek geboeid te houden. Die wil afwisseling, spanning en contrast, zoals je verwacht bij een barokstuk. Het werk is aan te bevelen voor *goede* orkesten, maar is niet sterk genoeg om bij slechte uitvoering nog steeds overeind te blijven ... Aan de musici én de dirigent de lastige taak deze zichzelf voortdurend herhalende muziek zo uit te voeren, dat Tartini's Symfonie in A spannend blijft klinken gedurende het kleine kwartiertje dat het duurt.

Recensent: Hieke van Hoogdalem.

[Hieke van Hoogdalem](#) schrijft als freelance journaliste regelmatig recensies, bijvoorbeeld voor [Klassieke Zaken](#).

---

* klik daarvoor op het CD-icoontje op de betreffende webpagina.

MusicReader

Bladmuziek vanaf de digitale muzieklessenaar

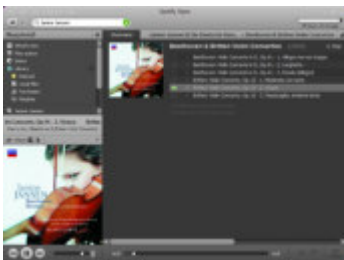
Eeuwenlang wordt er al muziek gespeeld vanaf een lessenaar met daarop de bladmuziek. Als het aan Marco Leoné van het Bornse bedrijf MusicReader ligt, gaat daar verandering in komen. Leoné heeft de MusicReader ontwikkeld, een innovatief software product waarmee gedigitaliseerde bladmuziek (in een soort pdf-formaat) op bijvoorbeeld TabletPC, Laptop of iPad kan worden getoond. Het programma heeft een aantal handige functies waarmee het lezen van bladmuziek gemakkelijker wordt gemaakt. U kunt daarbij denken aan het omslaan van bladzijden, het maken (en verwijderen) van aantekeningen, het betekenen van strijkerspartijen, etc. We spraken met Marco Leoné over zijn innovatie.

Volgens Leoné bevinden zich de gebruikers van MusicReader onder alle instrumentalisten, waarbij vooral instrumentalisten die moeite hebben met het omslaan van pagina's het meest van het product kunnen profiteren. Steeds meer muziek wordt digitaal uitgegeven, waardoor het ook steeds aantrekkelijker wordt om MusicReader te gaan gebruiken. Omdat een groot deel van de bladmuziek toch nog steeds op papier is, heeft MusicReader een aantal handige scanopties.

Traditionele uitgevers van bladmuziek zijn nog wel terughoudend in het uitbrengen van digitale bladmuziek, omdat dit het (illegaal) kopiëren zou kunnen vereenvoudigen. "Oorspronkelijk zagen uitgevers MusicReader dan ook als een bedreiging, maar volgens mij zien ze het nu al steeds meer als kans. Ze moeten naar mijn mening proberen niet te veel barrières op te werpen, dat kan namelijk tegen ze gaan werken. Datzelfde zagen we al bij het aanbieden van digitale opnames door bijvoorbeeld iTunes. Ik zou ze willen aanraden kun bladmuziek te beschermen met een 'watermerk'. Dan zijn illegale kopieën te traceren, maar beïnvloedt het de vrijheid van de muzikant niet", aldus Leoné.

Voor wat betreft toekomstige ontwikkelingen verwacht Leoné dat het gebruik van MusicReader in ensemble- en orkestverband zal gaan toenemen. Door muzieklessenaars in een netwerk (draadloos) met elkaar te verbinden, kan een dirigent bijvoorbeeld aantekeningen doorgeven. Daarvoor moet het gebruik van iPads of vergelijkbare apparaten nog wel fors gaan toenemen. Met recht kun je dat toekomstmuziek noemen.

Als u er meer over wilt weten, bezoek dan de [website van MusicReader](#). Daar kunt u ook gratis een volledige functionele probeerversie van MusicReader downloaden.

Spotify

Gratis online luisteren naar uw favoriete muziek

De auteursrechtenorganisatie Buma Stemra heeft onlangs een overeenkomst getekend met de internationale muziekdienst Spotify. Daardoor wordt het ook in Nederland mogelijk om gratis en legaal miljoenen CD-tracks te beluisteren via de computer of de mobiele telefoon. De muziek wordt *gestreamd* naar uw computer, de tracks hoeft u dus niet te downloaden. U kunt zo als het ware uw eigen non-stop radioprogramma samenstellen.

Per maand kunt u 20 uur gratis luisteren naar uw favoriete muziek. Daarvoor moet u wel eerst een softwareprogramma op uw computer installeren. Tussen de tracks wordt reclame uitgezonden, maar bij een abonnement (vanaf 5 euro per maand) bent u daar vanaf.

Het aanbod is echt enorm, ook van klassieke muziek en ook recente CD's kunt u met Spotify beluisteren. De geluidskwaliteit is bijzonder goed, zeker als u uw computer kunt aansluiten op uw geluidsinstallatie.

Meer informatie over Spotify vindt u op de [Spotify-website](#).

Het opstaporkest

Nieuwe cursus van Huismuziek voor spelers zonder ervaring

De meeste cursussen van Huismuziek zijn voor spelers die al over enige of veel samenspel ervaring beschikken. Maar niet iedereen heeft die kans gehad! Juist voor spelers zonder ervaring gaat Huismuziek een nieuw initiatief nemen, in de vorm van een Opstaporkest. Samenspelen is erg leuk en kan de motivatie om verder te komen op je instrument enorm bevorderen! Hoe is het om tussen andere instrumenten te zitten en je eigen stem te spelen? Hoe leer je op tijd in te zetten? Hoe bereid je de eigen partij thuis voor? Remco Krooshof (1967) wordt de dirigent en docent van deze nieuwe cursus.

De eerste cursus **10504 Opstaporkest** zal komend najaar plaatsvinden in Parnassos te Utrecht op drie zaterdagmiddagen van 14:00-17:00 uur: 18 september, 9 oktober en 27 november 2010. Inschrijven kan op www.huismuziek.nl.

De muziek wordt gearrangeerd en de partijen worden op maat gemaakt. Als je een partij te moeilijk of te makkelijk vindt, wordt die door de docent aangepast op jouw niveau. Na afloop van de cursus krijg je van de docent advies over je speelniveau, dat je bij aanmelding van een cursus kunt gebruiken. Alle instrumentalisten zijn welkom, maar er is plaats voor maar één pianist. Als de cursus voldoende belangstelling trekt, wordt er een vervolgcursus georganiseerd.

Brahms-liefhebbers in Noord-Nederland opgelet!

Drents Symfonieorkest zoekt spelers voor Brahmsproject

Het Drents Symfonieorkest wil enigszins gevorderde strijkers en koperblazers (hoorn, trombone en tuba) in en rond Drenthe de kans geven om deel te nemen aan het Brahmsproject dat wordt uitgevoerd in het voorjaar van 2011. Op het programma staan dan de Tweede Symfonie, de Altrapsodie en de Hongaarse dansen 5, 6 en 7.

Van de deelnemers aan dit project wordt verwacht dat zij in principe aanwezig zijn bij de repetities in Beilen op de laatste donderdag van de maand, op het repetitieweekend 15-16 januari 2011 en de generale repetities van 20 januari en 10 februari 2011. De concerten zijn op 28, 29 januari en op 5, 12 en 13 februari 2011. Enthousiaste musici kunnen zich, liefst zo spoedig mogelijk aanmelden via secretaris@drentssymfonieorkest.nl.

Jonge Eems-Dollard Philharmonie

Nieuw project van grensoverschrijdend jeugdsymfonieorkest

Na een zeer succesvol eerste project in de herfst van 2009 vindt in de periode van 24 juli tot en met 3 augustus het tweede project van de Jonge Eems-Dollard Philharmonie plaats.

Dit grensoverschrijdende jeugdsymfonieorkest bestaat uit ongeveer 70 jonge getalenteerde musici in de leeftijd van 14 tot 21 jaar uit de EDR regio (Noord-Duitsland/Noord-Nederland). Het orkest staat in dit project onder leiding van dirigent Johannes Leertouwer.

Op het programma staan de volgende werken: Danse Macabre (Saint Saëns), Violconcert g-moll (Bruch), Symfonie 'Uit de Nieuwe Wereld' (Dvořák).

Alle informatie over het orkest is te vinden op de website: www.jed-phil.org

Prijsvraag

Maak kans op een CD met Mahlers Titan

Onlangs is er een bijzondere uitvoering van Gustav Mahlers Eerste Symfonie op CD verschenen, dat wil zeggen een vroege versie van deze symfonie. Het gaat hier om de zogenaamde Hamburgse versie uit 1893, een revisie van de oerversie uit 1889, uitgevoerd door het Orkest van het Oosten onder leiding van Jan Willem de Vriend. Bijzonder aan deze versie is onder andere het later geschrapte tweede deel *Blumine* uit deze symfonie, met een prachtige solo voor de trompet.

Bij de première in Boedapest heette dit werk nog een symfonisch gedicht. Het werk had echter een onduidelijk programma, het publiek begreep er niets van. De eerste uitvoering was dan ook een flop. In de gereviseerde Hamburgse versie voegde Mahler er de titel *Titan* aan toe en noemde het *Eine Dichtung in Symphonieform*, een soort kruising tussen symfonie en symfonisch gedicht. Later zou Mahler het werk symfonie noemen en schrapte hij *Blumine*. De poëtische aanduidingen van de delen zou hij vervangen door verwijzingen naar het tempo.

U maakt kans op het winnen van deze CD, door mee te doen aan onze prijsvraag:

In het laatste deel van de symfonie schrijft Mahler voor dat de hoornisten moeten opstaan: "*Alle Hörnisten stehen auf, um die möglichst grösste Schallkraft zu erzielen*". Inmiddels weten we dat er met een stadion vol vuvuzela's *Schallkraft zu erzielen* is, maar weet u hoeveel hoorns Mahler in dit slotdeel voorschrijft?

U kunt meedoen aan de prijsvraag door uiterlijk 30 juni as. uw antwoord en uw e-mailadres door te geven via de volgende [link](#).

Onder de goede inzenders verloot de redactie deze prachtige CD van het Orkest van het Oosten. Dit orkest won overigens afgelopen vrijdag 18 juni de 'Edison Klassiek Luister Publieksprijs' voor hun CD-opname met vioolconcerten van Paganini (solist Rudolf Koelman).

FASO-Nieuwsbrief

Kopij FASO-Nieuwsbrief

Lever uw bijdrage!

Kopij voor de volgende nieuwsbrief kunt u **uiterlijk 21 augustus 2010** sturen naar: redactie@fasobib.nl. De deadlines en verschijningsdata van de FASO-Nieuwsbrief voor de komende maanden zijn weergegeven in onderstaande tabel:

	Deadline	Verschijningsdatum
2010-5	21 augustus	4 september
2010-6	2 oktober	16 oktober
2010-7	27 november	11 december